

На основу члана 14. став 1. тачка 7) и члана 40. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О ОБАВЕЗНОЈ РЕЗЕРВИ БАНАКА КОД НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

1. Банке су дужне да обрачунавају и издвајају обавезну резерву – у висини, на начин и у роковима који су утврђени овом одлуком.

Под банкама, у смислу става 1. ове тачке, подразумевају се банке које имају дозволу за рад Народне банке Србије и уписане су у регистар код надлежног органа.

2. Обавезну резерву банке обрачунавају на следеће износе:

1) на обавезе по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности, као и на друге динарске обавезе, осим динарских депозита примљених по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица а који не прелазе износе пласмана које је банка дала из тих депозита; и

2) на обавезе по девизним депозитима, кредитима и хартијама од вредности и на друге девизне обавезе, као и на депозите, кредите и друга девизна средства примљена из иностранства по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица.

3. Изузетно од тачке 2. ове одлуке, обавезну резерву банке не обрачунавају на износ:

1) обавеза према Народној банци Србије;

2) обавеза према банкама које издвајају обавезну резерву код Народне банке Србије;

3) субординираних обавеза које су укључене у обрачун допунског капитала банке у складу са одлуком Народне банке Србије којом се уређује адекватност капитала банке;

4) динарских и девизних обавеза по основу средстава која банке примају од међународних финансијских организација, влада и финансијских институција чији су оснивачи стране државе, односно међународне финансијске организације, и то посредством државе као главног дужника, односно власника тих средстава или непосредно, уз услов да при репласирању тих средстава каматне марже буду ниже од

просечних каматних маржи на кредите које банка одобрава из осталих извора средстава.

4. Ради очувања и јачања стабилности финансијског система Републике Србије, Извршни одбор Народне банке Србије може да одлучи да банка у одређеном периоду не обрачунава обавезну резерву на укупне обавезе или на део обавеза из тачке 2. ове одлуке, и то нарочито у случају реструктурирања банке у складу са законом којим се уређују банке и/или када се оцени да банка има проблеме с ликвидношћу.

Одлука из става 1. ове тачке доноси се на основу оцене њених ефеката на одржавање ликвидности банке.

5. Основицу за обрачун обавезне резерве чине динарска и девизна основица за обрачун обавезне резерве.

Динарску основицу за обрачун обавезне резерве (у даљем тексту: динарска основица) чини просечно дневно књиговодствено стање динарских обавеза из тачке 2. одредба под 1) ове одлуке у претходном календарском месецу, осим динарских обавеза индексираних девизном клаузулом.

Девизну основицу за обрачун обавезне резерве (у даљем тексту: девизна основица) чине просечно дневно књиговодствено стање девизних обавеза из тачке 2. одредба под 2) ове одлуке у претходном календарском месецу и просечно дневно књиговодствено стање динарских обавеза индексираних девизном клаузулом из одредбе под 1) те тачке у претходном календарском месецу.

Под девизном клаузулом из ове одлуке подразумева се валутна клаузула у смислу закона којим се уређује девизно пословање, као и свака друга клаузула којом се утврђује заштита од ризика промене курса динара.

За израчунавање просечног дневног књиговодственог стања обавеза које чине динарску основицу, односно девизну основицу узимају се у обзир сви дани у претходном календарском месецу.

Просечно дневно књиговодствено стање девизних обавеза изражава се у еврима, с тим што се за сваки дан средства деноминована у другим валутама прерачунавају у евре применом званичних средњих курсева динара за одговарајуће валуте.

Просечно дневно књиговодствено стање динарских обавеза из става 3. ове тачке изражава се у еврима, с тим што се за сваки дан обавезе изражене у динарима прерачунавају у евре применом званичног средњег курса динара.

6. Обавезну резерву банке обрачунавају на следећи начин:

1) на динарску основицу:

- по стопи од 7% – на део динарске основице који чине обавезе са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана,
- по стопи од 2% – на део динарске основице који чине обавезе са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана;

2) на девизну основицу:

- по стопи од 23% – на део девизне основице који чине обавезе са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана, а, изузетно, по стопи од 100% на део девизне основице који чине динарске обавезе индексирани девизном клаузулом са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана,
- по стопи од 16% – на део девизне основице који чине обавезе са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана, а, изузетно, по стопи од 100% на део девизне основице који чине динарске обавезе индексирани девизном клаузулом са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана.

Обавезна резерва из става 1. одредба под 1) ове тачке обрачунава се у динарима.

Обавезна резерва из става 1. одредба под 2) ове тачке обрачунава се у еврима.

7. Обрачунату динарску обавезну резерву чини збир следећих износа:

- 1) обрачунате обавезне резерве у динарима из тачке 6. став 1. одредба под 1) ове одлуке;
- 2) 46% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 6. став 1. одредба под 2), алинеја прва, ове одлуке;
- 3) 38% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 6. став 1. одредба под 2), алинеја друга, ове одлуке.

Обрачунату девизну обавезну резерву чини збир следећих износа:

1) 54% обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 6. став 1. одредба под 2), алинеја прва, ове одлуке;

2) 62% обрачунате обавезне резерве у еврима из тачке 6. став 1. одредба под 2), алинеја друга, ове одлуке.

Динарска противвредност из става 1. одредбе под 2) и 3) ове тачке утврђује се применом званичног средњег курса динара који важи на дан обрачуна обавезне резерве, тј. 17. у месецу.

8. Обавезну резерву банке обрачунавају 17. у месецу, и тако обрачуната обавезна резерва важи за обрачунски период од 18. у месецу до 17. у наредном месецу (у даљем тексту: обрачунски период).

Обрачуне обавезне резерве банке достављају Народној банци Србије 17. у месецу.

9. Обрачунату динарску обавезну резерву банке издвајају у динарима, и то на свој текући рачун и на свој RTGS-IPS рачун (у даљем тексту: издвојена динарска обавезна резерва).

Дневно стање издвојене динарске обавезне резерве јесте збир дневних стања динарских средстава на рачунима из става 1. ове тачке.

Обрачунату девизну обавезну резерву банке издвајају у еврима на девизне рачуне Народне банке Србије (у даљем тексту: издвојена девизна обавезна резерва).

Изузетно од става 3. ове тачке, банке код којих би, због издвајања девизне обавезне резерве у еврима, показатељ девизног ризика био већи од оног који је прописан одлуком Народне банке Србије којом се уређује адекватност капитала банке – могу девизну обавезну резерву издвајати и у САД доларима.

10. Банке су дужне да у обрачунском периоду одржавају просечно дневно стање издвојене динарске обавезне резерве у висини обрачунате динарске обавезне резерве.

Банке су дужне да у обрачунском периоду одржавају просечно дневно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве.

Просечно дневно стање девизне обавезне резерве издвојене у САД доларима прерачунава се у евре применом званичног средњег курса динара који важи на дан обрачуна обавезне резерве, тј. 17. у месецу.

За израчунавање просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве, односно издвојене девизне обавезне резерве у смислу ст. 1. и 2. ове тачке – узимају се у обзир сви дани у обрачунском периоду.

Ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве у смислу ст. 1. и 2. ове тачке – дневно стање издвојене динарске обавезне резерве, односно девизне обавезне резерве банке може бити веће или мање од обрачунате динарске обавезне резерве, односно обрачунате девизне обавезне резерве, при чему банке могу давати налоге за издвајање, односно повлачење средстава с рачуна из тачке 9. ове одлуке, а Народна банка Србије, по овлашћењу банака, може давати налоге ради задужења и одобрења рачуна девизне обавезне резерве у складу с прописима којима се уређује међубанкарски клиринг у девизама.

11. Народна банка Србије плаћа банкама камату на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду који не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве, за све дане обрачунског периода – по каматној стопи предвиђеној одлуком којом се утврђују каматне стопе које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике.

12. Банка која у обрачунском периоду није остварила просечно дневно стање издвојене динарске обавезне резерве, односно издвојене девизне обавезне резерве у обрачунатим износима – на износ разлике између обрачунатог износа и оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве, односно издвојене девизне обавезне резерве плаћа Народној банци Србије камату за све дане обрачунског периода, по каматној стопи предвиђеној одлуком којом се утврђују каматне стопе које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике.

13. Банка која је обрачунала износ динарске, односно девизне обавезне резерве мањи од износа прописаног овом одлуком – на разлику између прописаног и обрачунатог износа динарске, односно девизне обавезне резерве плаћа Народној банци Србије камату, по каматној стопи предвиђеној одлуком из тачке 11. ове одлуке, и то за онолико обрачунских периода колико је трајао погрешан обрачун.

14. Камата из тач. 11. до 13. ове одлуке обрачунава се и плаћа, односно наплаћује у валути у којој се издваја обавезна резерва, тј. у динарима и еврима.

Камата из тачке 11. ове одлуке обрачунава се и плаћа другог радног дана после истека обрачунског периода – за тај обрачунски период.

Камата из тач. 12. и 13. ове одлуке обрачунава се до краја месеца за претходни обрачунски период, а наплаћује до 8. у наредном месецу.

15. Радним данима, у смислу ове одлуке, сматрају се дани у којима се извршавају међубанкарска плаћања код Народне банке Србије у складу с прописима којима се уређује рад RTGS система и клиринг система Народне банке Србије.

16. На износ динарских и девизних обавеза по основу средстава која су банке примиле до дана ступања на снагу ове одлуке, а на која се у складу с тачком 3. одредба под 4) Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015 и 102/2015) није обрачунавала обавезна резерва – банке и даље неће обрачунавати обавезну резерву, и то до утврђеног рока доспећа тих обавеза који је уговорен до дана ступања на снагу ове одлуке.

17. За спровођење ове одлуке Народна банка Србије доноси упутство.

18. Први обрачун обавезне резерве по одредбама ове одлуке банке ће доставити 17. октобра 2018. године, према стању динарске основице, односно девизне основице у септембру 2018. године.

19. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015 и 102/2015).

20. Ова одлука објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу 17. октобра 2018. године.

Самосталне одредбе Одлуке о изменама Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 77/2023)

4. Први обрачун обавезне резерве по одредбама ове одлуке банке ће доставити 15. септембра 2023. године, према стању динарске основице, односно девизне основице у августу 2023. године.

Банке су дужне да плате камату Народној банци Србије у складу са тачком 12. став 2. Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 76/2018) и за обрачунски период 18. август – 17. септембар 2023. године, у складу са одредбама те одлуке, најкасније до 8. октобра 2023. године.

У складу с тачком 3. ове одлуке, банка неће више плаћати камату Народној банци Србије у складу са тачком 12. став 2. Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 76/2018), почев од обрачунског периода 18. септембар – 17. октобар 2023. године.

5. Ова одлука ступа на снагу 9. септембра 2023. године, осим тачке 3. ове одлуке која се примењује од 18. септембра 2023. године.